

ARTS

BÉRCZI, Szaniszló

The Bible Art of the Armenians

Armenia is a country in the Caucasus Mountains. Once in the past the country was larger and the population had been decimated by the wars attacking the country at the crossroads of migrations. We get acquainted with the Armenian art in the booklet about the arts of the Caucasus. There we exhibited the wonderful Saint Cross Church of Aktamar (Agdamar) which played a key role in the Romanesque art of Armenian architecture.

*Fig. 1. The front cover of the booklet *The Bible Art of Armenians: Nativity and the visit of the three kings from the East (Epiphany)*.*

In this new booklet we introduce another famous field of the Armenian art which was preserved as paintings in the codices. In these pages we follow the most well known episodes of the New Testament. The role of the small images in the codices - the so called initiales - served as much as paintings and sculptures on the walls of churches: instead of writing, the imaging helped teaching the people the right way of life. Let us overview shortly the Armenian history because this helps understanding how the cultures stratified in the Armenian thinking and life are also represented in the images of the Armenian Bible Codices.

Ezt a munkámat édesanyámnak, Magyar Györgyének ajánlom és tisztelettel emlékezem meg az e munkához kapcsolódó nagyszerű muzsikáról, a Messiás oratóriumról, és annak szerzőjéről, G. F. Händelről is.

Hálával és szeretettel gondolok mindazokra, akik valamilyen formában segítettek az Eurázsiai Művészetek kifestőkönyv-sorozat napvilágra hozását: Bánsági Tamás, Bánsági Mária, Bérczi Alajos, Bérczi István, Bérczi Katalin, Bérczi Zsófia, Biró Mária, Budaházy György, Cseh Vilmos, Czene Valéria, Csíkszentgyörgyi-Ficzus Margit, Csuri Károlyné, Deákné Demjén Ilona, Deák Gyula, Dobos László, Fabriczy Anikó, Földi Tivadar, Greskovits Dávid, Gulács Balázs, Gulács Pálné, Jeppesen Henrik, Kabai Sándor, Kiss Ulrich, Kiszél Vilmos, Kolczonay Katalin, László Gyula, Lukács Béla, Magyar Györgyi, Magyar Jolán, Matyasovich Henrik, Miura Yasunori, Muzslay István, Nagy Dénes, Nyers Csaba, Ogawa Tohru, Ostorházy László, Pap Gábor, Péter Júlia, Péter Borbála, Pongor Gábor, Sára Endréné, Szabó Béla, Szabó László, Szili István, Takahito Mikasa hg., Takaki Ryuji, Tóth Albert, Tordai Magdolna, Veszeclovsky Endréné.

Fig. 2. The back cover of the booklet *The Bible Art of Armenians: The wedding of Kana*.

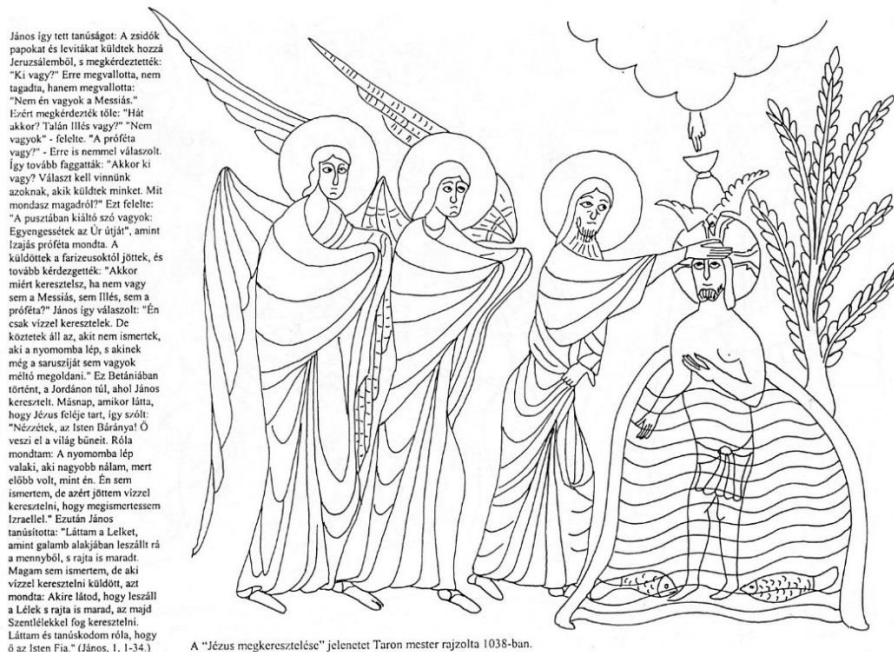
The state of Urartu (the kingdom of Ararat in the Bible) had been founded circa 3000 years ago in the triangle stretched by the three lakes south of the Caucasus: the Lake Van, the Lake Sevan and the Lake Urmia. In the 7th century B.C. the invasion of the Scythians debilitated the Urartu state. After three centuries of standing of Urartu first the Assyrians, then the Medes and finally the Persians occupied the region. The next change came when the Greeks defeated the Persians, and Alexander the Great organized the new states. Armenia became part of the Seleucid Empire until 190 B.C. when the Armenians won their independence. The Armenian king extended the boundaries of the country to the three seas: to the Caspian Sea in the East, to the Black Sea in the Northwest and in the Southwest region, at the Cilician region, the Mediterranean Sea. (Later this region had the name of Little Armenia.)

A century before Christ, during the rule of Tigran the Great, Armenia became the strongest state of Asia Minor. After his death the country debilitated again. In the wars between Parthia and Rome, Armenians tried to maintain the alliance with the Parthians. This was a successful effort and strengthened by the royal house of the Arsakide Empire. For two centuries the alliance with the Parthians resulted in a peaceful development for the country. In 251 A.D. the rule from Parthians was taken by Sassanids in the Persian Empire. The Persians wanted to degrade the alliance and Armenia became a province. The Persians wanted to further debilitate the Armenians by ordering the taking up of the Zoroastrian religion. Against this enforced obligation the Armenian king Tiridates the III took up Christianity as state religion in 301 A.D. (12 years later the Roman Emperor also took up Christianity.)

Fig. 3. Virgin Mary at the beginning and at the final scene of the booklet. At Angelus Archangel Gabriel reports the Message from the Heavens. At Pentacoste the Holy Spirit arrives to Virgin Mary and the Apostles.

Until the beginning of the 5th century A.D. the Eastern-Roman Empire and the Persian Empire divided Armenia. The Persians enforced the Zoroastrianism religion, but the Armenians rebelled against it under the leadership of Vartan Mamikonian and they succeeded in preserving Christianity.

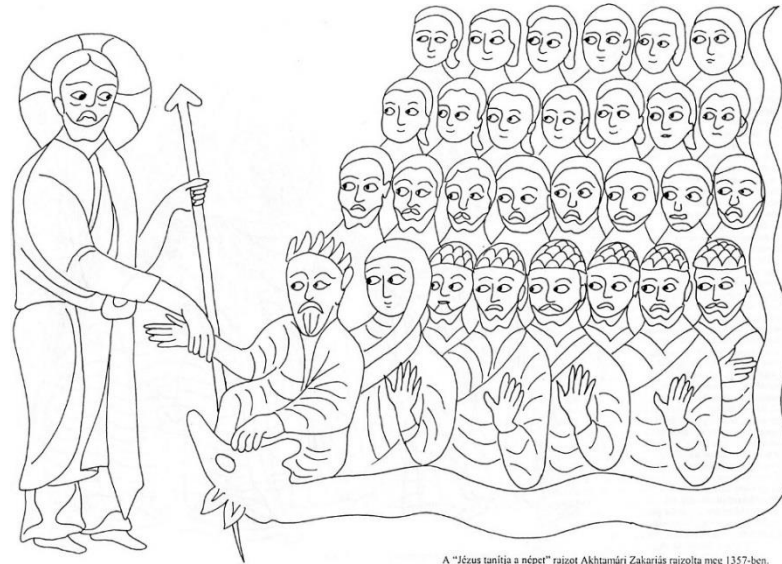

János így tett tanúságot: A zsidók papokat és levitikát küldtek hozzá Jeruzsálemből, s megkérdezték: "Ki vagy?" Erre megvallotta, nem tagadta, hanem megvallotta: "Nem én vagyok a Messiás." Ezért megkérdezték tőle: "Hát akkor? Talán illés vagy?" "Nem vagyok" - felelte. "A próféta vagy?" - Erre is nemmel válaszolt. Így tovább faggatták: "Akkor ki vagy? Választ kell vinnünk azoknak, akik küldtek minket. Mit mondasz magadról?" Ezt felelte: "A pusztában kiáltó szó vagyok: Egyenesesíték az Úr útját", amint Izajás próféta mondta. A küldöttek a farizeusoktól jöttek, és tovább kérdezték: "Akkor miért keresztelsz, ha nem vagy sem a Messiás, sem illés, sem a próféta?" János így válaszolt: "Én csak vízzel keresztetek. De köztetek áll az, akit nem ismertek, aki a nyomomba lép, s akinek még a sarusziját sem vagyok méltó megökolni." Ez Betániában történt, a Jordánon túl, ahol János keresztelt. Másnap, amikor látta, hogy Jézus feléje tart, így szólt: "Nézzenek, az Isten Báránya! Ő vezeti el a világ bűnéit. Róla mondtam: A nyomomba lép valaki, aki nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én. Én sem ismertem, de azért jöttem vízzel keresztelni, hogy megismeressem Izraelt." Ezután János tanúsította: "Láttam a Lelket, amint galamb alakjában leszállt rá a mennyből, s rajta is maradt. Magam sem ismertem, de aki vízzel keresztelni küldött, azt mondta: Akire látod, hogy leszáll a Lélek s rajta is marad, az majd Szentlélekkel fog keresztelni. Láttam és tanuskodom róla, hogy ő az Isten Fia." (János, 1, 1-34.)

A "Jézus megkeresztelése" jelenetet Taron mester rajzolta 1038-ban.

Fig. 4. Baptism of Jesus in the Jordan River by John the Baptist.

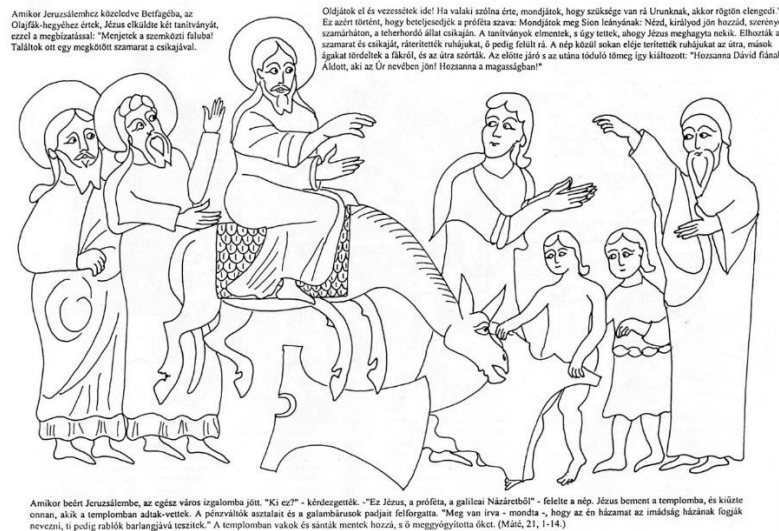
From the beginning of the 7th century the Arab invasion threatened Armenia. With the leadership of the Bagratida family (during the period when the Árpád-people were coming into the Carpathian Basin) Armenia won independence again. The capital became Ani, the town of thousand and one churches.

A "Jézus tanítja a népet" rajzot Akhtamári Zakariás rajzolta meg 1357-ben.

Fig. 5. Jesus teaching the people.

The flourishing of the third Armenian kingdom came to an end by the attacks from the Byzantine Empire and until the middle of the 11th century the country lost independence again. At the same time the attacks from the nomad Seljuq Turks also destroyed the country for 50 years. One part of the Armenians fled to Cilicia and founded Little-Armenia which stood for 300 years.

Amikor Jeruzsálemhez közelítve Betfagéba, az Olajfák-hegyhez értek, Jézus elküldte két tanítványát, ezzel a megbízatással: "Menjenek a szomszédos faluba! Találjanak ott egy megkötött szamarat a csikájával.

Oldjátok el és vezessétek ide! Ha valaki szólna érte, mondjátok, hogy szükségem van rá Urunknak, akkor rögtön elengedi." Ez azért történt, hogy beteljesedjék a próféta szava: Mondjátok meg Sion leányának: Nézd, királyod jön hozzád, szerény szamaralóval, a véherberdülő állat csikájával. A tanítványok elmentek, s úgy tettek, ahogy Jézus megbízta őket. Elhozták a szamarat és csikáját, ráterítették ruhájukat, ő pedig felült rá. A nép közül sokan előre terítették ruhójukat az útra, mások ágakat törtöltek a fákra, és az útra szórták. Az előtte járó s az utána tördülő tömeg így kiáltozott: "Hosszanna Dávid fiának Állott, aki az Úr nevében jön! Hosszanna a magasságban!"

Amikor beér Jeruzsálembe, az egész város izgalomba jött. "Ki ez?" - kérdezték. "Ez Jézus, a próféta, a galileai Názáretből" - felelte a nép. Jézus bement a templomba, és kiűzte onnan, akik a templomban adóskodtak. A pászvillók szimatát és a galambárusok padját feltörgette. "Meg van írva - mondta -, hogy az én házámat az imádság házána fogjátok nevezni, ti pedig rablók barlangjává teszitek." A templomban vakok és sértettek hozták, s ő meggyógyította őket. (Máté, 21, 1-14.)

Fig. 6. Jesus marches into Jerusalem.

The century after the Seljuk invasion brought peaceful development for the country. After that century the nomad peoples from Central Asia (Mongolians, Golden Horde) defeated the country and great communities of Armenians fled to the north: to the Crimean Peninsula, to Poland, to Hungary (to Transylvania during the rule of Princeps Apafi).

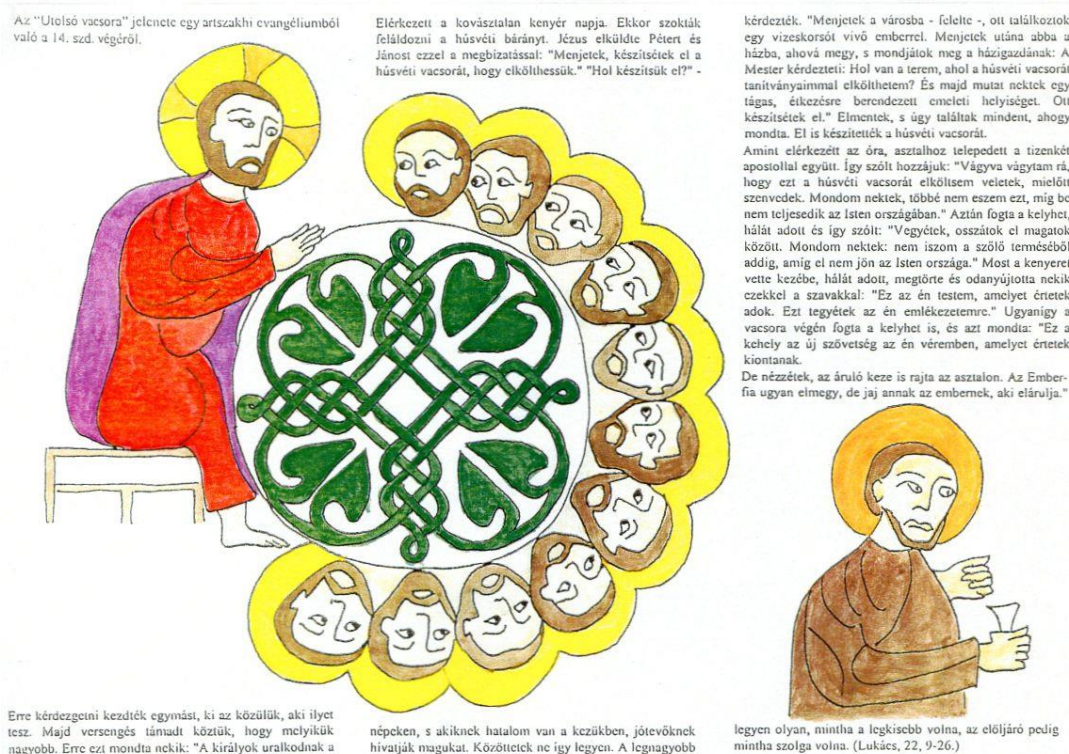

Fig. 7. The Last Supper.

The motherland of the Armenians became divided between the Ottoman Empire and the Persian Empire. The successful victories of Shah Abbas the Great of Persia brought the possibility for Armenians to become accepted as more-or-less equals into the reorganized Persian State in the 16th century. Great communities of Armenians had been settled in the vicinity of the capital, Isfahan. The monasteries of the Apostle Church of Armenia were founded at this time.

We should also review the beginnings of the codices paintings. It probably goes back to the Coptic (Egypt) papyrus paintings and writings. In these texts adornations were taken in and between the rows. The text had been written by hand, and the middle-text figures were colored, too, in order to make beautiful visual effects on the pages.

In Roman art it became popular to place miniatures into the text. The copying of the Biblical Books appeared in the Coptic, Syrian, Armenian and Byzantine old churches as early as the 5th century. Among the European codices art the famous Book of Kells from the 7th century is probably the most well known. There animal figures, plants and flowers occur in and between the rows of the text. Some of them have

been shown in the Eurasian Art Series, in the Celtic Art booklet. During the Caroling renaissance the ornamentation of codices spread to all of Western Europe.

Fig. 8. The capture of Jesus.

The Bible-Art of Armenians developed in the more peaceful periods occurring between the wartime ones. The first images in time which occur in our booklet had been made after the times after the Seljuq attacks.

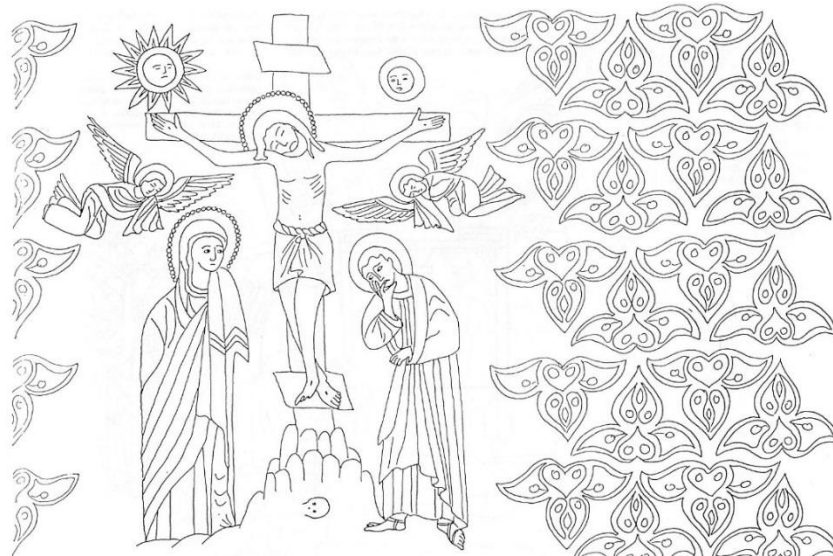

Fig. 9. On the Golgota: Jesus Christ on the Cross.

The heyday of this art happened in the 13-14th centuries when several composer communities came into existence in the historical provinces of the Armenians. From the products of the codice painting schools we selected pieces from the Vaspurakan Province (South, in the vicinity of the Lake Van), the Artsakhi Province (North, in the vicinity of the Lake Sevan), and from Cilicia Province. The clear view and drawing and the embracing imaging was a characteristic feature of these schools.

„A tizenkettő közül az egyik, Tamás, vagy melléknévén Didimosz, nem volt velük, amikor megjelent nekik Jézus. A tanítványok elmondták: "Láttuk az Urat!" De ő kételkedett: "Hacsak nem látom kezén a szegkek nyomát, és oldalába nem teszem a kezem, nem hiszem!" Nyolc nap múlva ismét együtt voltak a tanítványok, és Tamás is ott volt velük. Ekkor újra megjelent Jézus, bár az ajtó zárva volt. Belépett, és köszöntötte őket: "Békesség nektek!" Aztán Tamáshoz fordult: "Nyújtsd ki a kezedet, és tedd oldalamba. S ne légy hitetlen, hanem hívő." Tamás felkiáltott: "En Uram, én Isteneim!" Jézus csak annyit mondott: "Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek!" (János, 20, 24-29).

Fig. 10. After resurrection of Jesus Christ, Apostle Thomas does not believe.

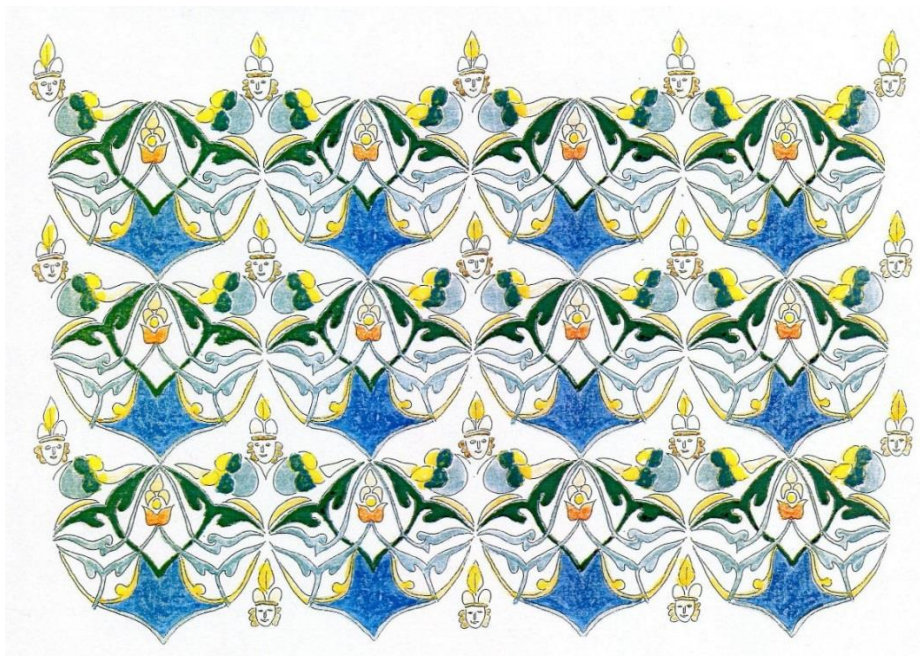

Fig. 11. Ornamental art in the booklet: *The Bible Art of the Armenians*.

We hope that the drawings of the Armenian Bible Art booklet gives joy and pleasure for the readers and to those who like crafts and painting activity.

References:

1. Bakay K. (1997, 1998): *Őstörténetünk régészeti forrásai. I. II.* Miskolc;
2. Bendefy L. (1942): *A magyarság kaukázusi őshazája.* Budapest, (1999);
3. Brentjes B. (1973): *Drei Jahrtausende Armenien, Leipzig;*
4. Csomor L. (1996): *Őfelsége a Magyar Szent Korona, Székesfehérvár;*
5. Ghirshman, R. (1964): *Persia. From the Origins to Alexander the Great.* Thames and Hudson;
6. Kádár, I. (1996): *Urartu. Emlékek. (Memorabilia.)* Püski, Budapest;
7. Talbot-Rice, T. (1965): *Ancient Arts of Central Asia,* Thames and Hudson, New York.

